

Co mogę zrobić?¹ | materiał pomocniczy

Poniższe odpowiedzi na tytułowe pytanie wydrukuj, rozetnij tak, aby każda znalazła się na osobnej kartce. Następnie przyklej je pod krzeselkami uczestniczek i uczestników. Będą potrzebne do realizacji ostatniej części scenariusza.

Zastanów się, czy w danej wypowiedzi, zamieszczonej np. w sieci, przejawia się hejt lub mowa nienawiści. Decydując się na reakcję, przemyśl, do kogo ją zaadresujesz (autora wypowiedzi, śledzących ją internautów, administratora strony) i jaki rodzaj reakcji wybierzesz – merytoryczną, dowcipną, a może zmieniającą temat?

Jeśli spotkasz nienawistne lub hejterskie komentarze online, nie powinieneś/powinnaś ich upubliczniać – udostępniać, przekazywać dalej; lajkować.

Możesz zdecydować się na zamieszczenie w sieci alternatywnych narracji lub kreatywnych komentarzy np. w postaci memów, filmików czy obrazków.

Możesz zignorować atak słowny. Udać, że go nie słyszałaś/łeś lub zmienić temat, mówiąc np. „masz prawo do swojego zdania”.

Możesz krótko skomentować atak słowny: „Aha”, „Szkoda”, „Cóż”.

Możesz się skonfrontować z sytuacją, powiedzieć, co myślisz o czyjeś wypowiedzi i że oczekujesz przeprosin. Pamiętaj jednak o własnym bezpieczeństwie. Konfrontacja może wywołać różne reakcje atakującego.

Gdy atakowany jest ktoś inny, jeśli się nie boisz, możesz zakryć go swoim ciałem, ale musisz pamiętać, że sam/a możesz wówczas narazić się na taki atak. Staraj się zawsze najpierw zadbać o siebie i swoje bezpieczeństwo.

Możesz sam/a poszerzać swoją wiedzę na temat zwalczania mowy nienawiści. Sięgaj do dostępnych publikacji np. „Zobacz, zrozum, zareaguj”², „Nieobojećnik antyprzemocowy”³. Dziel się nimi z innymi.

Możesz przyłączać się do demonstracji przeciw mowie nienawiści i różnym przejawom dyskryminacji.

Jeśli zdecydujesz się na zamieszczenie np. w sieci swoich wypowiedzi czy wizualizacji przeciw mowie nienawiści lub/i za mową miłości, postaraj się, by były proste, jasne i zrozumiałe.

Możesz pokazać się z jakimś hasłem (np. „nie dla nienawiści” czy „stop hejterom”) na koszulce, torbie lub swoim zdjęciu zamieszczonym w sieci.

Możesz zgłosić przejawy mowy nienawiści w sieci, na ulicznych muralach, w innych miejscach przestrzeni publicznej. Przyjmuje je m.in. policja, Kampania HejtStop (hejtstop.pl) i Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita (zglosnienawisc.otwarta.org).

Możesz zadzwonić na policję pod numer 997 lub 112, by zgłosić akty nienawiści lub przestępstwo z nienawiści. Gdy ma to miejsce na ulicy lub w środkach komunikacji miejskiej, warto, a czasem nawet trzeba zapewnić takie wsparcie sobie lub/i osobom pokrzywdzonym.

Możecie w swojej grupie, klasie, szkole wypracować zestaw reguł, które pomogą tworzyć relacje i przestrzeń wolne od hejtu i mowy nienawiści.

Możesz wesprzeć osobę będącą ofiarą ataków (rozmową, informacją, powiedzeniem stop hejterom) lub samemu poprosić zaufaną osobę czy organizację o pomoc. Gdy znajdziemy się w takiej sytuacji, nie zostawajmy z tym sami. Pedagog, rodzice, przyjaciel, telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – ci wszyscy adresaci naszej prośby mogą mieć niezbędne narzędzia lub/i wiedzę, by udzielić nam wsparcia i pomocy.

W niektórych sytuacjach najlepsze, co możesz zrobić, to nie reagować na zaczepki i zmienić drogę, pójść w swoją stronę.

Gdy jesteś świadkiem przemocy z nienawiści, możesz udokumentować całe zajście telefonem i wezwać do pomocy innych świadków sytuacji.

1 Na podstawie materiałów:

- ze strony Koalicji Przeciw Mowie Nienawiści, www.beznienawisci.pl

- materiałów akcji Fundacji na Rzecz Różnorodności Społecznej „Nie lajkuję – reaguję”, www.ffrs.org.pl

- komiksu „Zobacz, zrozum, zareaguj” Fundacji Nomada, www.nomada.info.pl

2 „Zobacz, zrozum, zareaguj”, Fundacja Nomada,

<http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2016/11/komiks-3Z.pdf>.

3 „Nieobojećnik antyprzemocowy”, Inicjatywa Chlebem i Solą,

<http://solidarnizuchodzcamy.pl/wp-content/uploads/2015/10/Nieobojetnik.pdf>.

